

possent hædus, agnus et vitulus offerri Domino; ergo non videtur subsistere expositio secunda.

R. Neg. consequens nam in sacrificiis victimarum etiam tenellarum, Deo per sacerdotem immolatis, nulla erat species crudelitatis (hanc enim expurgabat et excludebat religio), sicuti erat in esu extra sacrificia.

CAPUT XXIV.

Moyses populo promulgat leges Domini ad politicam reipublicæ Judaicæ constitutionem pertinentes, quas populus acceptat, eisque se obligat. Hinc Moyses sancit fœdus Deum inter et populum, eum aspergens sanguine. Rursum jubetur in montem ascendere, ut tabulas Legis a Deo accipiat, manetque ibidem 40 diebus.

QUESTIO PRIMA.—DE 70 SENIBUS DEPUTATIS PRO POPULO, ET ALTARI A MOYSE ÆDIFICATO.

Vers. 1: *Moysi quoque dixit: Ascende ad Dominum. Postquam scilicet leges meas populo proposueris, easque ipse acceptaverit, revertere ad hoc, ut in monte Sina legis tabulas, tanquam signum fœderis inter me et populum, ejusque quasi instrumentum et obligationem accipias.*

Quod autem dicitur: *Ascende ad Dominum, tu et Aaron, Nadab et Abiu.* Id est, versus Dominum; non enim omnes hic commemorati ascenderunt in montem, sed præcipitur ut illi, tanquam capita populi, et pacti cum Deo ineundi sponsores, vicinior procedant ad montem, quam populus. Deligit hic Deus Aaron, ejusque duos filios seniores Nadab et Abiu, tanquam futuros pontifices; qui tamen postea ignem alienum in sacrificio adhibentes, eodem exusti sunt, Deo vindice, Levit. IX, 4.

Deligit et septuaginta senes ex Israel, tanquam rectores politicos et populi principes. In percussione fœderis requiritur quidem sponsio utrimque præstanda, sed quia incommodum erat ut omnes de populo sponderent, hinc nomine eorum deputantur jam enumerati.

Dico 1. Quinam fuerint illi 70 senes, non constat inter interpretes. Putant aliqui (inter quos Tirinus) fuisse illos, in quos Moyses onus et spiritum suum parlitus est Num. XI, 18. Sed, ut observant Marius, A Lapide et Jansenius, hoc contigit diu post. Alii existimant hos 70 senes fuisse illos, qui ex consilio Jethro per Moysen constituti sunt *centuriones et chiliarchæ*, supra cap. XVIII, 26: sed verisimilius est, quod fuerint ex singulis tribubus delecti primores populi aut familiarum.

ÿ. 3: *Venit ergo Moyses et narravit plebi omnia verba Domini atque judicium.* Id est leges judiciales cap. XXI, XXII et XXIII descriptas. Sine miraculo autem fieri non potuit, ut vox Moysis a tot centenis millibus populi audiretur et intelligeretur: quod idem certius liquet ex iterata promulgatione legis Deut. I, 4, et Deut. XXIX, 40 et 41.

Voluit autem Deus hæc præcepta proponi, ante-

quam cum eis fœdus iniret et tabulis firmaret, ne sibi legem talem per vim obrusam, vel a majoribus per imprudentiam acceptatam conquirerentur. Quae de causa etiam scribitur a Moysese.

Dico 2. Quod habetur de Moysese ÿ. 4, *ædificavit altare ad radices montis, et duodecim titulos per duodecim tribus Israel*, non debet sic intelligi, quasi duodecim tituli (sive lapides ut vertunt LXX) fuissent ab altari distincti: neque ita, ac si singulis tribubus unum altare erexisset; sed ita, ut ex 12 his lapidibus altare fuerit ædificatum, et tanquam totidem columnis impositum. Unde particula *et* in his verbis: *Ædificavit altare et duodecim titulos*, exegetice sumitur pro *id est*, ita ut habeat vim explicandi. Ita censent Cajetanus et Abulensis. Intelligitur enim ex duodecim lapidibus altare ædificatum, inquit S. P. Aug. Q. 97 in Exod. additque, *significasse populum esse altare Dei, sicut et templum Dei.*

QUESTIO II.—CUR MOYSES ACCEPTUM SANGUINEM PARTIM FUDERIT SUPER ALTARE, PARTIM RESPERSIT IN POPULUM.

Vers. 5: *Misitque (Moyses) juvenes de filiis Israel, et obtulerunt holocausta, immolaveruntque victimas pacificas Domino vitulos.* Multi codices latini solebant habere: *Vitulos duodecim*: sed in hebræo, græco et chaldæo, ac latinis correctis non habetur vox *duodecim*. Chaldæus habet: *Misit primogenitos filiorum Israel.* Hi enim in lege naturæ juxta communiorē sententiam (uti dictum est cap. XXV Gen. Q. III et IV) erant sacerdotes: nam sacerdotium Aaronicum nondum institutum erat.

Dices: Hi juvenes videntur fuisse filii Aaron, quia postea creati sunt sacerdotes: siquidem ita sentit S. P. Aug. Q. 25 in Lev. dicens: *Moysese ascendente in montem, jubentur non ascendere sacerdotes; quos intelligere alios non possumus, nisi filios Aaron, non quia jam erant, sed quia futuri erant. Hoc eos jam tunc Scriptura appellavit per anticipationem, sicut sunt pleraque talium locutionum.*

R. Neg. assumpt. nam filii Aaron tunc nondum actu erant sacerdotes; hi autem juvenes actu erant tales: siquidem actualiter leguntur obtulisse holocausta, etc., quod facere non potuissent, nisi fuissent actu sacerdotes. Ad auctoritatem vero S. P. dico, quod ipse non agat de illis, qui hic obtulerunt holocausta, sed de eis, qui supra cap. XIX, 22 dicuntur sacerdotes, et tum ibidem ÿ. 24, tum etiam hic ÿ. 2 jubentur non ascendere in montem. Hi autem, ut hic ex ÿ. 1 patet, videntur fuisse filii Aaron; adeoque non est mirum, quod S. P. dicat Scripturam eos appellasse sacerdotes, non quia jam erant, sed quia futuri erant: siquidem neque hic, neque supra cap. XIX leguntur actu sacrificasse; sed tantum ibidem ÿ. 22 præcipitur, ut, quandocumque postea accederent ad Dominum ut sacrificarent, prius sanctificarentur.

ÿ. 6: *Tulit itaque Moyses dimidiam partem sanguinis, et misit in crateres.* Solebant veteres, fœdera

victimis et sanguine sancire. Porro effusio et aspersio sanguinis in fœdere significat fore illud stabile et firmum, et etiam cum vitæ discrimine servandum. Significat enim, sponsorem esse reum sanguinis, et percipiendum ac dividendum, qui prior fœdus rumpere, sicut victima percussa fuerat, et sanguis ille divisus. Hinc Gen. XV, 10 et 17 Deus in signum et confirmationem fœderis cum Abramo iniri, jussit immolari vaccam, arietem et capram, dividique per medium: quo facto, lampas ignis, Deum significans, per medias divisiones transit.

R. et dico: Moyses ÿ. 8 *sumptum sanguinem* (scilicet quoad dimidiam partem) *respersit in populum.* Alteram vero dimidiam partem, ut dicitur ÿ. 6, *fudit super altare*, et simul in librum seu volumen fœderis (nam liber, sicut et altare, Deum hic representabat, ait Jansenius), ut Moyses tanquam mediator inter Deum et populum, hoc ritu declararet, quod utraque pars se obligaret ad conditiones fœderis stabiliter servandas. Unde S. P. Aug. Q. 99 in Exod. monet *advertendum, librum Testamenti cum sanguine hostiæ recitari.* Librum enim æque ac populum aspersum fuisse sanguine, testatur Apost. ad Hebr. IX, 19; qui et ibidem plura supplet, quæ Moyses in succincta sua narratione hic præmittit: loco enim cit. tradit Apost. sanguini fuisse admixtam aquam, ut minus scilicet coagularetur, et facilius ac copiosius in populum aspergi posset; præterea adhibitam fuisse hyssopum et lanam coccineam, ut illis quasi aspergillo sanguis in populum respergeretur; item cum vitulis pariter fuisse oblatos hircos. Hæc autem habuit Apost. partim ex instinctu Spiritus S. partim ex consuetudine ritus legalis, quem in lustrationibus hujusmodi usurpari solitum, tum ex Scriptura, tum ex ipsa praxi didicerat. Nam aquam sanguini misceri solitam in sacris aspersionibus, patet supra cap. XII, 22: idem de cocco sive lana coccinea ac hyssopo constat Num. XIX, 6 et 18. Rursum cum vitulis oblatos quoque fuisse hircos, inde erui potest, quod hircus, utpote fetore suo peccatum representans, offerri soleret pro peccato; ut videri potest Levit. IX, 3 et 15. Unde apte figurabat Christum, qui nostra peccata in se luenda suscepit.

Nota autem: *volumen fœderis*, quod ÿ. 7 Moyses legit audiente populo, erat liber, quem recenter Moyses scripserat in Sina, qui continebat Dei præcepta, universosque sermones Domini, ut habetur ÿ. 4, id est omnia mandata judicialia et ceremonialia tribus præcedentibus capitibus relata, non vero præcepta decalogica: nam hæc a Deo in tabulis lapideis descripta, postea demum accepit Moyses, ut patet ex ÿ. 12.

Continebat igitur jam dictus liber leges et promissa: leges ut observandas ex parte populi; illa enim erat conditio fœderis necessaria, unde dixit populus ÿ. 7: *Omnia quæ locutus est Dominus faciemus.* Promissa autem complectebatur ut præstanda ex parte Dei; quemadmodum patet ex cap. XIX, 5, et magis ex cap. XXIII, 22 et sequentibus.

Clarissimam autem hic figuram habemus sanguinis Christi, et aquæ effusæ in cruce de latere ejus, quibus novum Testamentum confirmatum est. Unde sicuti Moyses ÿ. 8 dixit: *Hic est sanguis fœderis*, sic Christus in ultima cœna dixit: *Hic est sanguis Novi Testamenti.* Unde S. Athanas (vel quisquis est auctor istorum comment. in Epist. ad Hebr.) ita scribit: *Liber et populus asperguntur, ut pretiosus sanguis præfiguratur, quo sumus ipsi, et corda hæc nostra, aspersi.*

QUESTIO III.—SUB QUA FORMA MOYSES, ET DESIGNATI PRINCIPES POPULI VIDERINT DEUM ISRAEL.

Vers. 9: *Ascenderuntque Moyses et Aaron, Nadab et Abiu, et septuaginta de senioribus Israel, aliquo usque in montem, ut hoc ipso populus intelligeret jam contractum fœdus Deo placere: accessus enim vicinior signum est admissionis in majorem familiaritatem; quod amplius patet in Moysese, qui postea solus ÿ. 18 ingressus est medium nebulae. ÿ. 10, et viderunt Deum Israel.* Non per essentiam, sed per speciem aliquam sensibilem, quam divina voluntas elegit, et humana fragilitas ferre potuit. Unde S. P. Aug. Q. 101 in Exod. ait: *Quod autem se ostendit specie corporali vel signis corporaliter expressis, non substantia ejus apparet qua ipse est quod est, sed assumptio formarum visibilium ejus omnipotentia subiacet.*

R. et dico: Communior et probabilior est opinio, Deum, id est, angelum personam ejus representantem, hic humana et augusta forma, nimirum specie magnifici principis, aut regis legislatoris sese exhibuisse. Ita censent Marius, Lyranus, Tirinus, A Lapide contra Abulensem, qui putat Deum hic apparuisse in forma nubis lucidæ, intra quam Dei majestas latere videbatur.

Communem sententiam confirmat, quod in hebræo pro voce *Deum*, non ponatur nomen Dei tetragrammaton *Jehova*, sed *Elohim*, quod Deum qua principem et judicem significare consuevit. Hinc et visus est ipsis Deus specie sedentis, ac habere pedes et sub pedibus ejus quasi opus lapidis sapphirini, et quasi caelum cum serenum est. Id est, sub pedibus ejus apparebat quasi scabellum, vel pavementum ex sapphiro confectum.

Sapphirus autem pulcherrimi coloris est, nempe aerei et cærulei, et aureis punctis quasi stellulis colucens: ac proinde ad splendidissimam Dei majestatem, puritatem et sanctitatem representandam aptissimus est. Hinc et apud Ezech. cap. I solum Dei sapphiro comparatur: unde Marius cum aliis putat, Deum hic Moysi et senioribus apparuisse sicut Ezechieli in solio Cherubinibus stipato; atque ad hoc exprimentum postea fabricatam esse arcam, velut scabellum, seu currum gloriæ Dei sedentis inter Cherubim, juxta illud cap. XXV ÿ. ult.: *Fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est.*

Dices: Deut. IV, 15, dicitur: *Non vidistis aliquam similitudinem in die, qua locutus est vobis Dominus in*

Horeb de medio ignis. γ . 16. Ne sorte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem.

R. ibi sermonem non esse de hac visione, sed de illa quæ in promulgatione Decalogi toti populo facta est, cui tanquam rudi et in idololatriam prono, non conveniebat imaginem aliquam exhiberi: apud Moysen vero et seniores (de quibus hic agitur) utpote sapientiores pariter et eruditiores periculum illud non erat, ne scilicet simulacrum Dei facerent.

CAPUT XXV.

Ad fabricam tabernaculi jubet Deus sibi offerri primitias; id est prima et prestantissima, ut patet ex γ . 5: insuper præcipit arcam fœderis construi cum propitiatorio et duobus Cherubim; item mensam panum propositionis, et septiceps candelabrum de auro mundissimo.

QUÆSTIO PRIMA. — CUJUS MATERIE ET FORME FUERIT ARCA FœDERIS, ET QUID IN EA CONTINERETUR.

Sacrorum fabricam incipit Deus ab arca fœderis, tanquam omnium sacrorum præcipuo ac dignissimo. Materiam ejus assignans γ . 10 ait: Arcam de lignis setim compingite. Juxta S. Hieron. in cap. XLI Isaïæ: setim est genus arboris nascentis in eremo, spinæ albæ habens similitudinem: unde omnia ligna arcæ et tabernaculi facta sunt instrumenta. Hoc lignum est impunitibile, ut vertunt LXX, et levissimum (non pondere sed glabritie), fortitudine, soliditate, et pulchritudine omnia ligna superans. Dicitur autem simile spinæ quoad folia et colorem; nam tum quoad qualitates jam memoratas, tum etiam quoad magnitudinem a spina differt, cum ligna setim sint grandes arbores, non item spinæ. Per incorruptibilitatem istius ligni mystice significatur Ecclesiæ indefectibilitas.

Forma describitur cit. γ . 10, his verbis: Cujus longitudo habeat duos et semis cubitos: latitudo cubitum et dimidium: altitudo cubitum similiter ac semissem. Sermo est de cubito vulgari, non geometrico, qui continet alios sex, quales Origenes respectu arcæ Noe assignavit. Cubitus autem vulgaris seu communis est longitudo ab extremitate digiti, qui dicitur index, usque ad curvaturam brachii, quæ cubitus vulgo dicitur, continetque 24 digitos majores, seu pollices transversos. Proinde arcæ longitudo continebat pollices 60, altitudo, uti et latitudo, pollices 36.

γ . 11: Et deaurabis eam auro, id est non foliis, sed laminis aureis. Quod insinuat hebræus, in quo oco deaurabis, habetur: abscondes, cooperies, et vesties eam auro; idque intus et foris, ut tropologicè significet animam justæ, quæ est arca et templum Dei, tam interius quam exterius, debere esse sanctam, et undequaque auro charitatis circumdatam. Facies supra coronam auream per circuitum. Juxta A Lapide aliosque, corona non erat rotunda, sed quadrangularis, qualis erat arca. Plura de his videri possunt in Analogia Beani cap. XIII.

R. Et dico 1: In arca fuisse tabulas legis certum

est; nam hic γ . 16 aperte dicitur: Ponesque in arca testificationem, id est Legem, sive tabulas Legis: Lex enim sæpe dicitur testimonium sive testificatio, quia continet attestatorem divinæ voluntatis, eaque Deus testatum reliquit, quid velit ab hominibus fieri. Hinc dicta fuit arca testimonii, id est Legis: et arca testamenti, id est fœderis: continebat enim Legem, quæ erat conditio fœderis inter Deum et Hebræos initi. Ipsa quoque arca vocatur testimonium infra cap. XXX, 6; Levit. XXIV, 3; Num. XVII, 4; idque metonymice: quia scilicet arca in se continebat testimonium, id est tabulas legis.

Dico 2. Strictè loquendo, præter tabulas legis, nihil amplius continebatur in arca.

Prob. ex III Reg. VIII, 5, et II Paralip. V 40, ubi dicitur: Nihilque aliud erat in arca, nisi duæ tabulæ, quas posuerat Moyses in Horeb. Atqui hic textus, utpote clarus et negative expressus, excludit quilibet a tabulis istis distinctum: nec aliqua ratio apparet, sumendi vocem nihil accommode, maxime cum liber Paralip. supplere soleat, quæ alibi omittuntur; ergo nihil aliud proprie loquendo in arca fuit, nisi duæ tabulæ decalogicæ, quas de mandato Dei in eadem Moyses reposuit.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.—Obj. I. ad Heb. IX γ . 4 dicitur: In qua (arca testamenti) urna aurea habens manna, et virga Aaron quæ fronderat, et tabulæ testamenti. Ergo prædictus textus Paralip. accommode sumendus est. Antè responsionem

Nota, quod apparens hujus textus antilogia, fuerit una ex rationibus, ob quas olim Marcion et Arius, Lutherus, Brentius, Kennitius, magdeburgenses et anabaptistæ Epist. hanc ex catalogo librorum sacrorum eradendam voluerint. Quin etiam, juxta Estium et alios, de ejusdem auctoritate dubitavit Cajetanus.

Verum de fide est, Epist. ad Heb. esse Scripturam canonicam, prout definit concil. Florent. in instructione Armenorum, et Trid. sess. 4: estque hic patrum sensus, et consensus communis prisæ Ecclesiæ; ut suo loco exponunt interpretes. Videri desuper potest Bellarm. lib. I de Verbo Dei, cap. XVII, et Medina, lib. VI de recta fide, cap. XXV.

Resp. igitur cum catholicis, propositionem in, more hebraico, hic ample sumi, et completi tam ea quæ proprie in arca erant (uti erant tabulæ legis), quam ea quæ juxta arcam erant, uti erant virga Aaron, et urna. Unde sicuti varii sunt modi habendi, prout infra cap. XXX, Q. II. patebit, ita et varii sunt modi existendi.

Explicationi huic consonat phrasis Scripturæ, juxta quam illa, quæ sunt vicina loco alicui, in eodem esse dicuntur. Sic Jerem. XXXV, 2 de Rechabitis dicitur: Introduces eos in domum Domini, in unam exedram thesaurorum, cum tamen exedræ illæ essent vel supra, vel juxta domum Domini. Joan. X, 25 legitur: Ambulabat Jesus in templo, cum non ambularet nisi in porticu Salomonis, quæ non erat in templo, sed tantummodo juxta templum. Sic iterum ementes et vendentes Christus ejecit de templo, il

est de locis seu porticibus vicinis templo.

Idem ergo in Epist. ad Heb. vult dicere Paulus de urna aurea et virga Aaron, quod Levitis præcepit Moyses Deut. XXXI, 26: Tollite librum istum, et ponite eum in latere arcæ fœderis. Sicuti igitur liber Deuteronomii positus fuit non in arca, sed in latere arcæ; ita quoque ibidem posita sunt urna aurea et virga Aaron, recteque dici potest hæc omnia fuisse posita in arca, id est, in latere arcæ.

Unde et Moyses ex mandato Dei dicit Aaroni de manna supra cap. XVI, 45: Reponere coram Domino. Ubi non dicit in arca, sed tantummodo coram Domino; quod satis naturaliter significare potest coram arca et propitiatorio, in quo, veluti in throno suo, Deus residebat.

His addit Estius, quod longitudo arcæ verisimilius capere non posset pedum pastorale Aaronis: nam longitudo arcæ tantum erat duorum cubitorum cum medio; jam vero similis virga pastoralis istam longitudinem solet excedere. Ita ille.

Obj. II. Dicendum potius videtur cum Theophylacto, tempore Moysis in arca fuisse solas tabulas legis, sed postea a Jeremia urnam auream cum manna, et virgam Aaron in eadem fuisse reposita, ut melius servarentur; idque Paulum ex traditione accepisse a Gamaliele.

R. Neg. assumpt. quia ex textu clarum est, quod Paulus loquatur non de tempore Jeremiæ, sed Moysis, ejusque tabernaculo; asseratque hæc omnia tempore Moysis in arca fuisse: adeoque textus Apostoli ad tempora Jeremiæ, et instantem templi destructionem retrahere non potest.

Obj. III. Melius dici posset cum Catharino ad conciliandum Apost. cum lib. Paral. quod tempore Moysis quidem omnia illa in arca fuerint quæ Apost. commemorat, sed quod tempore Salomonis, cætera alibi sint reposita, solaque tabulæ legis in arca sint relictæ.

R. assumptum hoc, prout gratis fingitur, eodem titulo facile rejici. Deinde Josephus lib. III, cap. 6, diserte testatur contrarium, asserens, tempore Moysis, solas legis tabulas in arca fuisse.

Consonat Scriptura; cum Moyses jussus sit ponere urnam auream, continentem gomor mannae, ante Dominum, supra cap. XVI: adeoque recte intelligi potest, urnam illam esse positam (idem dic de virga Aaronis) non in arca, sed coram arca seu in latere arcæ.

Obj. IV. Particulæ in qua non debent referri ad arcam, sed ad tabernaculum, quod græce feminini generis est, sicuti arca: atqui omnia illa, quæ ab Apost. enumerantur, in sententia etiam nostra, strictè loquendo, fuerunt in tabernaculo; ergo propositio in non ample, sed strictè sumenda est apud Apostolum.

R. Neg. maj. quia de tabernaculo dicit, quod aureum haberet thuribulum et arcam testamenti, in qua urna aurea et virga Aaron; statimque subdit: superque eam (utique arcam, non tabernaculum) erant Cherubim gloriæ, etc., ergo pronomen eam refertur ad

S. S. XXVI.

arcam: jam vero particulæ, in qua, ad idem omnino referendæ videntur; ergo referendæ sunt ad arcam: sicque genuinus Apostoli sensus est: In arca erant tabulæ, urna aurea et virga Aaron, sed super arcam erant Cherubim gloriæ.

Obj. V. Dicit potest quod liber III Reg. et II Paralip. agant de solis illis quæ legem concernebant: atqui urna mannae et virga Aaron legem non concernebant; ergo licet omnia illa cum tabulis decalogicis in arca fuisse supponantur, salvatur textus lib. III Reg. et II Paral., siquidem in hoc supposito nihil non excludit quasvis alias res, v. g., manna et virgam Aaron, sed tantum excludit alia scripta ad legem pertinentia, puta præcepta judicialia, etc., de quibus cap. præced. γ . 4, dicitur: Scripsit autem Moyses universos sermones Domini.

R. Neg. maj. Quia ut diximus, textus generalis est, et negative expressus, nec ulla est ratio sumendi vocem nihil accommode (uti prætendit objectio), adeoque sic arca videtur includere tabulas decalogicas, ut quodcumque aliud excludat.

Obj. VI. Statui potest arcula distincta ab arca testimonii, a latere hujus posita, in qua fuerint urna cum virga, sicque cessat omnis apparens Scripturarum antilogia.

Nihil hic esse affirmandum aut supponendum, cuius fundamentum ex Scripturis erui nequeat: porro nullum ex Scripturis habetur fundamentum adstruendi illam secundam arculam; ergo nec glossa Lyrani subsistit. Quin potius Paulus diserte contrarium exprimit; cum de una eademque arca (et quidem arca testimonii) dicat quod in ea essent urna aurea habens manna, et virga . . . et tabulæ testamenti.

Obj. VII. Quidni dicatur cum aliis, tabulas solas dici inclusas arcæ, quia quid principaliter erant, vel quia principalem in ea locum occupabant; quamvis interim nec urna aurea, nec virga Aaron excluderentur? Etenim arca ad hoc videtur principaliter fuisse connecta, ut in ea reponerentur tabulæ legis, juxta illud γ . 16 hujus cap.: Ponesque in arca testificationem.

R. nec id dici posse, tum propter locum ex cap. XVI supra cit. tum quia etiam textus jam in Object. cit. nullo modo dicit, tabulas in arca esse ponendas ex principali intentione; sed dicit simpliciter quod Moyses tabulas legis in arca asservandas ponere deberet, nequidem implicita facta mentione de manna et virga Aaronis. Denique contra jam memoratam opinionem facit, quod dictum est supra in respons. ad Obj. V.

Dicendum itaque, ut supra observavimus, quod manna et virga Aaron coram arca, seu potius in latere arcæ reposita fuerint. Dico potius in latere, quia ut bene reflectit A Lapide, verisimilius est, quod virga Aaron et urna mannae ita posita fuerint coram Domino seu arca, ut non in pavimento (hoc enim indecens fuisset) sed in tabula aliqua, arcæ adjuncta, forent reposita cum libro legis.

Conformiter ad jam dicta intelligi potest illud S.

(Quatarze.)